

әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университеті

Биология және биотехнология факультеті

Биоалуантүрлілік және биоресурстар кафедрасы

**«OPIV 6305 - Сирек кездесетін және жойылуға жақын өсімдіктерді
қорғау»**

Мамандығы: 8D05108 – «Геоботаника»

Көктемгі семестр, 1 курс

Оқу формасы - күндізгі

Кредит саны 5 (1,7+3,3+0) профильді

2024-2025 оқу жылы

Алматы – 2025 ж.

8D05108 – «Геоботаника» білім беру Бағдарламасы бойынша негізгі оқу жоспарына сәйкес Қорытынды емтихан бағдарламасын әзірлеген биоалуантүрлілік және биоресурстар кафедрасының кафедрасының доценті, биология ғылымдарының кандидаты Аметов А.А.

Биоалуантүрлілік және биоресурстар кафедрасының мәжілісінде қарастырылды және ұсынылды

«_15_» қаңтар 2025 ж., № 10 хаттама

Кафедра меңгерушісі _____

_____ Нурмаханова А.С.

Қорытынды емтихан бағдарламасы

Блок 1. Қазақстан флорасындағы сирек кездесетін және жойылуға жақын түрлер туралы мағлұмат беру. Әртүрлі шөпті-астық тұқымдасты жартылай далалы зонаның эндемдік және реликті өсімдіктеріне шолу. Астық тұқымдастары – әртүрлі шөпті оңтүстік жартылай далалы зонаның эндемдік және реликті түрлеріне шолу. Жусанды шөлдің эндемдік және реликті өсімдіктеріне шолу. Соранды шөлдің эндемдік және реликті өсімдіктеріне шолу.

Блок 2. Құмды шөлдің эндемдік және реликті өсімдіктеріне талдау. Қазақстан Алтайының эндемдік және реликті өсімдіктеріне шолу. Тарбағатай тау жотасының эндемдік және реликті өсімдіктеріне талдау. Жоңғар Алатауының эндемдік және реликті өсімдіктеріне шолу. Солтүстік Тянь-Шань тауларының эндемдік және реликті өсімдіктеріне шолу.

Блок 3. Батыс Тянь-Шань тауларының эндемдік және реликті өсімдіктеріне шолу. Сырдария Қаратау флорасының эндемдік және реликті өсімдіктеріне шолу. Мұғалжар тау жотасының эндемдік және реликті өсімдіктеріне шолу. Көкшетау, Бурабай ұлттық паркінің эндемдік және реликті өсімдіктеріне шолу. Баянауыл, Қарқаралы ұлттық табиғи саяжайларының эндемдік және реликті өсімдіктеріне шолу.

Емтихан өткізу нұсқаулығы

Пән: «ОРИВ 6305 - Сирек кездесетін және жойылуға жақын өсімдіктерді қорғау»

Қорытынды бақылау формасы: СТАНДАРТТЫ ЕМТИХАН: Ауызша

Емтихан өткізілу платформасы: Univer АЖ-да өткізіледі. Оффлайн

Пәнінен қорытынды емтихан емтихан кестесіне сәйкес өткізіледі.

Емтихан регламенті

Ауызша емтихан - емтихан кестесі бойынша білім алушы автоматты түрде жинақталатын емтихан билетінің сұрақтарына ауызша жауап беру арқылы өтеді

Ауызша түрдегі емтиханға 3 сағат бөлінеді, емтихан сұрақтары автоматтандырылғын түрде генерацияланып, студентке 3 сұрақ беріледі.

1 сұраққа – 30 балл

2 сұраққа – 30 балл

3 сұраққа – 40 балл

Емтихан тапсыруды **прокторингтің автоматты жүйесі** немесе **проктор бақылайды.**

ҚОРЫТЫНДЫ БАҚЫЛАУДЫ КРИТЕРИАЛДЫ БАҒАЛАУ РУБРИКАТОРЫ

Критерийлер:

I. Курстың теориясы мен тұжырымдамасын білу және түсіну:

«Өте жақсы» баға (90-100 балл) барлық үш сұрақтың толық ашылуын (алынған білім шегінде), әр тұжырым мен қорытындының егжей-тегжейлі дәлелдерін қамтитын, логикалық және дәйекті түрде құрылған, аудиториялық сабақтарда өткен тақырыптарының мысалдарымен расталған жауап үшін қойылады.

«Жаксы» баға (70-89 балл) барлық жауап толық, бірақ кейбір мәселелерді толық емес қамтиды, негізгі ережелердің қысқартылған дәлелдерін қамтитын жауап үшін қойылады, материалды ұсынудың логикасы мен дәйектілігінде қате жіберіледі. Жауапта стилистикалық қателіктер, терминдердің дұрыс қолданылмауы мүмкін.

«Қанағаттанарлық» баға (50-69 балл) билетте ұсынылған сұрақтардың толық емес баяндалуын қамтитын жауап үшін қойылады, негізгі ережелерді үстіртін дәлелдейді, баяндамада композициялық диспропорцияларға, материалды ұсынудың логикасы мен дәйектілігінің бұзылуына жол береді, теориялық ережелерді аудиториялық сабақтардың әзірленген конспекттерінің мысалдарымен суреттемейді.

«Қанағаттанарлықсыз» баға (**FX =25-49 балл**) қойылған сұрақтарды дұрыс баяндамау, қате дәлелдеу, дұрыс емес қорытынды жасағаны үшін қойылады.

X (0-24 балл) негізгі ұғымдарды, теорияларды білмеу, басқа сұрақтарға жауап беру, курстың мазмұнынан хабары жоқ және т.т. Сонымен қатар Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзғанда қойылады.

II. Таңдалған әдістеме мен технологияны нақты практикалық тапсырмаларға қолдану

«Өте жақсы» баға (90-100 балл) - Оқу тапсырмасын толық орындағанда, қойылған сұраққа толық, дәлелді жауап бергенде, курстың практикалық мәселелерін шеше білгенде қойылады;

«Жаксы» баға (70-89 балл) - Оқу тапсырмасын ішінара орындау, курстың практикалық міндеттерін толық шешпей қойылған сұраққа толық емес, бірақ дәлелді жауап бергенде; курс бойынша ғылыми тіл нормаларын сауатсыз пайдаланғанда қойылады;

«Қанағаттанарлық» баға (50-69 балл) - Материал фрагменттелген, логикалық дәйектілікті бұза отырып, нақты және семантикалық дәлсіздіктерге жол беріледі, курстың теориялық білімі үстіртін қолданылған жағдайда қойылады.

«Қанағаттанарлықсыз» баға (**FX =25-49 балл**) - Тапсырманы шешудің ұтымсыз әдісі немесе жеткілікті ойластырылмаған жауап жоспары; тапсырмаларды шеше алмау, тапсырмаларды жалпы түрде орындау; нормадан асатын қателіктер мен кемшіліктерді қабылдау.

X (0-24 балл) – Тапсырмаларды шешу үшін білімді, алгоритмдерді қолдана алмау; қорытынды және жалпылама түсінік жасай алмау. Қорытынды бақылау тапсыру қағидаларын бұзу.

III. Таңдалған әдістеменің ұсынылған практикалық тапсырмаға қолданылуын бағалау және талдау, алынған нәтиженің негіздемесі

«Өте жақсы» баға (90-100 балл) - Оқу тапсырмасын толық орындау, қойылған сұраққа толық, дәлелді жауап, курстың практикалық мәселелерін шешу; Ғылыми ережелер, қолданылған әдістеме мен технологияның дәйекті, қисынды және дұрыс негіздемесі, сауаттылық, ғылыми тілдің нормаларын сақтау, тұжырымдарға әсер етпейтін материалды ұсынуда 1-2 дәлсіздікке жол беріледі (+графикалық деректер арқылы негіздеу нәтижелерін көрсете білу)

«Жаксы» баға (70-89 балл) – Тұжырымдамалық материалды пайдалануда 3-4 дәлсіздікке, жалпылау мен тұжырымдардағы кішігірім қателіктерге жол беріледі, бұл тапсырманың жалпы деңгейіне әсер етпейді.

«Қанағаттанарлық» баға (50-69 балл) -Негізделген ғылыми ережелердің қолданылуы туралы тұжырымдар нақты емес және нәтижесіз, стилистикалық және грамматикалық қателіктер, сондай-ақ практикалық шешімнің нәтижелерін өңдеуде дәлсіздіктер болуы

«Қанағаттанарлықсыз» баға (**FX =25-49 балл**) - Тапсырма өрескел қателіктермен орындалды, сұрақтарға жауаптар толық емес, тұжырымдамалық материалдар мен дәлелдер нашар пайдаланылды.

X (0-24 балл) – Тапсырма орындалмады, қойылған сұрақтарға жауаптар жоқ, талдау материалдары мен құралдары пайдаланылмады. Қорытынды бақылау тапсыру қағидаларын бұзу.

Жазбаша / ауызша емтихандардың қорытынды баллын есептеу шығару мысалы

№	Балл	«Өте жақсы»	«Жақсы»	«Қанағаттанарлық»	«Қанағаттанарлықсыз»	
	Критерий	90-100	70-89	50-69	25-49	0-24
1	Критерий 1	100				
2	Критерий 2		80			
3	Критерий 3			65		
	Қорытынды балл	100	80	65		100+80+65 =245 245 / 3 категорий =81.7 Қорытынды балл =82

Қорытынды бағалауды есептеу формуласы:

Қорытынды баға (**ҚБ**)=**(Б1+Б2+Б3) / 3 К**, мұнда **Б** – критерийлер бойынша алған балл, **К** – критерийлердің жалпы саны;
есептеу кезінде алынған баллға сүйене отырып, біз бағалауды бағалау шкаласымен салыстыра аламыз.

82 балл 70 пен 89 баллдың арасында, бұл бағалау шкаласындағы «**Жақсы**» категориясына сәйкес келеді.

Курс бойынша жалпы балл мына формула бойынша есептеледі: Жалпы қорытынды (**ЖҚ**) балл = **(АБ1+АБ2+ҚБ) / 3**; бұл мысалымызда егер Сіз **1АБ**-дана 90 балл, **2АБ**-дан 94 балл, ал қорытынды емтиханнан 82 балл алсаңыз, онда жалпы Қорытынды баллыңыз былайша есептеледі: **ЖҚ** = **(90+94+82) / 3** = 266/3 = 87 балл, яғни Сіз курс материалын «жақсы» меңгергенсіз (**В+**).

№	Критерий / балл	Дескрипторлар				
		Өте жақсы	Жақсы	Қанағаттанарлық	Қанағаттанарлықсыз	
		90–100% (27-30) балл)	70–89% (21-26) балл)	50–69% (15-20) балл)	25–49% (8-14) балл)	0–24% (0-7) балл)
1 сұрақ 30 балл	Курс теориясы мен тұжырымдамаларын білу және түсіну	«Өте жақсы» деген баға сұрақтың жан-жақты түсіндірмесі, бір қорытынды мен мәлімдеме үшін егжей-тегжейлі дәлелі бар, логикалық тұрде аргументті құрастырылған және әзірленген тақырыптардан мысалдармен расталған жауап үшін қойылады.	«Жақсы» деген баға сұрақтың толық емес, бірақ толық емес, негізгі қамтылуын, негізгі ережелердің қысқартылған нұсқасын көрсететін, қамтитын және материалды беру, композициялық логикасы мен реттілігін бұзуға мүмкіндік беретін жауапқа қойылады.	«Қанағаттанарлық» бағасы билетте сұрақтарды толық қамтымаған, негізгі ойларды үстірт дәлелдейтін, баяндаудағы композициялық мерімсідіктерге, материалды баяндауға қажетті логикасы мен реттілігін бұзуға жол берген жауапқа қойылады.	Қойылған сұрақтарды дұрыс қамтымау, кәсіптік фактілік және сөздік қателер, дұрыс емес ережелерді қорытынды болжау.	Негізгі ұғымдарды, теорияларды білмеу...; Қорытынды бақылауды өткізу ережесін бұзу.
2 сұрақ 30 балл	Таңдалған әдістеме мен технологияны нақты практикалық тапсырмаларға қолдану	Оқу тапсырмасын толық орындау, шінара орындау, қойылған сұраққа егжей-тегжейлі, курстың дәлелді жауап беру, практикалық мәселелерін шешу; содан кейін курстың практикалық мәселелерін шешу;	Оқу тапсырмасын шінара орындау, толық емес, курстың дәлелді жауап беру, практикалық мәселелерін шешпей қойылған сұраққа дәлелді жауап беру; курстың теориялық білімі бойынша ғылыми тіл нормаларын сауатсыз пайдалану;	Материал фрагменттелген, логикалық дәйектілікті бұза отырып, нақты және жеткілікті ойланып, семантикалық дәлсіздіктерге жолан беріледі, курстың теориялық білімі үстірт қолданылады.	Тапсырманы шешудің ұтымсыз әдісі немесе жеткілікті ойланып, жасалмау; жоспары; тапсырмаларды шеше алмау, тапсырмаларды жалпы түрде орындау; нормадан асатын қателіктер мен кемшіліктердің болуы.	Тапсырмаларды шешу үшін білімді, алгоритмдерді қолдана алмау; қорытынды және нәтиже жасай алмау. Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу.
3 сұрақ 40 балл	Таңдалған әдістеменің ұсынылған практикалық тапсырмаға қолданылуын бағалау және талдау, алынған нәтиженің негіздемесі	Ғылыми ұстанымды және қолданылған әдістеме мен технологияны дәйекті, қисынды және дұрыс негіздеу, сауаттылық, ғылыми нормаларын сақтау, жалпы тұжырымдарға етпейтін материалды ұсынуда дәлсіздікке беріледі (+графикалық деректер арқылы негіздеу нәтижелерін визуализациялау).	Тұжырымдамалық материалды пайдалануда дәлсіздікке, жалпылама, тілшігірім қателіктерге жол беріледі, тапсырманың әсері тапсырманың жалпы шешімінің нәтижелерін өңдеуіне жол берілмейді.	Негізделген ғылыми ережелердің қолданылуы туралы тұжырымдар нақты емес және нәтижесіз, грамматикалық қателіктер бар, бұл сонымен практикалық шешімнің нәтижелерін өңдеуде дәлдік жоқ.	Тапсырма өрескел қателіктермен орындалды, сұрақтарға жауаптар толық емес, тұжырымдамалық материалдар қатерлік материалдармен дәлелдер нашар пайдаланылды.	Тапсырма орындалмады, қойылған сұрақтарға жауаптар толық емес, талдау материалдары мен пайдаланылмады. Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу.

БАҒАЛАУ САЯСАТЫ

Емтихан билеттері 3 сұрақтан тұрады. Дұрыс орындалған тапсырмалар үшін ең көбі-100 балл, оның ішінде бірінші сұраққа – 30 балл, екінші сұраққа-30 балл, үшінші сұраққа - 40 балл.

Бағалау шкаласы

Әріптік жүйе бойынша бағалау	Балдардың сандық эквиваленті	%-дық құрамы	Дәстүрлі жүйе бойынша бағалау
A	4,0	95-100	Өте жақсы
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	Жақсы
B	3,0	80-84	
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	Қанағаттанарлық
C	2,0	65-69	
C-	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	
D-	1,0	50-54	
FX	0	25-49	Қанағаттанарлықсыз
F	0	0-24	
I (Incomplete)	-	-	«Пән аяқталмаған» (GPA есептеуде саналмайды)
P (Pass)	-	-	«Сынақтан өтті» (GPA есептеуде саналмайды)
NP (No Pass)	-	-	«Сынақтан өткен жоқ» (GPA есептеуде саналмайды)
W (Withdrawal)	-	-	«Пәннен бас тарту» (GPA есептеуде саналмайды)
AW (Academic Withdrawal)			Академиялық себептермен пәннен алып тастау (GPA есептеуде саналмайды)
AU (Audit)	-	-	«Пән тыңдалды» (GPA есептеуде саналмайды)
Att.		30-60 50-100	Аттестаттаудан өтті
He att.		0-29, 0-49	Аттестаттаудан өтпеді
R (Retake)	-	-	Пәнді қайтадан оқу

Қолданылған әдебиеттер:

1. Красная книга Казахстана, Астана 2014, 452 с, Том 2. Растения.
2. Кокорева И.И. и др. “Редкие виды растений Северного Тянь-Шаня” Алматы, 2013, 208 с.
3. Байтулин И.О., Котухов Ю.А. “Флора сосудистых растений Казахстанского Алтая”, “KonicaMinolta”, Алматы, 2011. 158 с.
4. Байтенов М.С. “В мире редких растений” Кайнар, 1986. 176 с.
5. Красная книга Казахстана ССР. Редкие и находящиеся под угрозой исчезновения виды животных и растений. Том2 Растения. Алма-Ата, Кайнар, 1986. 260 с.
6. Винтерголлер Б.А. “Реликты вокруг нас.”Алма-Ата, Кайнар, 1984. 87с.
7. Винтерголлер Б.А. «Редкие растение Казахстана.» Издательства «Наука» КазССР, Алма-ата, 1976
8. Голоскоков В.П. “Особенности видового эндемизма во флоре Казахстана” В кн.: История флора и растительность Евразии. Ленинград, 1972.
9. Голоскоков В.П. “Родовой эндемизм во флоре Казахстана” В кн: История флора и растительности Евразии. Л 1972.

10. Голоскоков В.П. "Эндемичные растения Казахстана и их охрана" В кн: Средней Азии и Казахстана. 8+11 сентября 1969 г. (г.Фергана) Ташкент, 1971.
11. Быков Б.А "Ареалы некоторых эндемиков Казахстана". В кн.: Бот. Мат. Гербария ин-та ботаники АН КазССР. Вып.4. Алма- ата , 1966.
12. Камелин Р.В. "О родовым эндемизма флоры средний Азии". "Ботанический журнал", 1965, Т. №12.
13. Русанов Ф.Н. "Сохраним редкий реликт Казахстана". Журнал "Природа" 1961, №1.
14. Павлов Н.В. "Эндемичные и реликтовые растения Казахстана". В кн.; Ботаника Казахстана Алма-Ата, 1959.
15. Павлов Н.В. "Ботаническая география СССР" Алма-Ата, 1948.
16. Быков Б.А. "Реликтовый ясеновый лес поймы р. Чарын". Изв. ФАН СССР. Сер. Бот., 1941, №1.
17. Байтенов М.С. "Охрана редких эндемичных растений Каратау" В кн: Сборник трудов. Всесоюзные географические сооб. Целиноград.